

LITERACTUA
2024

EL REI DE LA SELVA

DE GABRIEL GALMÉS

Amb Joan Miquel Artigues, Marga López i Sara Sánchez
Dramatúrgia: Carme Planells. Direcció: Carles Molinet

El Festival
de la Paraula

EL REI DE LA SELVA

de Gabriel Galmés

DRAMATÚRGIA: Carme Planells

DIRECCIÓ: Carles Molinet

INTÈRPRETS: Joan Miquel Artigues, Marga López i Sara Sánchez

ILLUMINACIÓ I ESPAI SONOR: Olivier Auclair

SINOPSI

La inauguració d'una exposició de pintura és l'inici d'una aventura ben poc heroica que tindrà lloc la nit d'un dissabte. Un seguit de personatges que s'esforcen per aparentar dignitat i glamur, i uns altres que pretenen acabar amb el sistema (podrit), ens faran oscil·lar entre la tendresa, el riure i la pena.

PROJECTE LITERACTUA

SEGONA EDICIÓ

El projecte **Literactua** és una iniciativa sorgida de la col·laboració entre el **Festival de la Paraula** -que organitza **Produccions de Ferro**- i la **Fundació Mallorca Literària**. Té com a objectius la promoció de la literatura i el teatre en català escrit a les Illes Balears mitjançant la creació de dramatúrgies d'obres d'escriptors i escriptores illencs, que seran dutes a escena per un equip de dramatúrgia, direcció i intèrprets.

enguany encetam la segona edició d'aquest projecte amb un nou equip de dramatúrgues i dramaturg i també d'intèrprets. Les tres obres literàries que hem triat són *El rei de la selva*, de Gabriel Galmés; *Les possessions*, de Lluïcia Ramis, i *Cap d'hornos*, de Neus Canyelles. **Carne Planells, Xavier Uriz i Agnès Llobet** són els autors de les adaptacions teatrals i **Joan Miquel Artigues, Marga López i Sara Sánchez** donaran vida als textos.

Novament acompanyam les funcions amb aquest petit recull de textos que volen fer més complet i enriquidor aquest viatge de la literatura a l'escena, i vice-versa.

GABRIEL GALMÉS

«Gabriel Galmés Truyols va néixer el vint-i-nou de març del 1962, a Manacor. La seva avior ha estat manacorina de tot la vida.»

Gabriel Galmés, contraportada de *Parfait amour* (1986)

Gabriel Galmés Truyols (1962-2001) fou un escriptor, traductor, professor i columnista manacorí. Llicenciat en Filologia Anglesa, va exercir la docència a instituts d'ensenyament secundari i a la Universitat de les Illes Balears. Com a cronista col·laborà en el *7Setmanari*, tot i que ja a la seva primera contraportada escriu que «prefereix que no s'esmentin algunes col·laboracions a setmanaris locals»; i com articulista publicà articles al *Diario de Mallorca*, *l'Avui*, *El país* i al *Diario de Barcelona*.

Fotografia: Quaderns crema

Quaderns de crema va publicar la seva traducció de la novel·la de Raymond Queneau *Un hivern dur* (1988); i al 1999, la companyia Iguana teatre va representar, en versió de Galmés, l'espectacle *Altres veus* (1999), a partir de quatre peces curtes de Harold Pinter. Per a la mateixa companyia va signar la dramaturgia de dos espectacles: *Rondaies* (1993) i, juntament amb Lluís Colom, *La meitat de res* (1994).

Gabriel Galmés va irrompre a l'escena literària amb un llibre de relats titulat *Parfait amour* (Quaderns Crema, 1986), un recull de relats que tenen el seu origen en l'obra *Scala Averni*, d'un any abans. Dos anys més tard, debutava com a novel·lista amb *El rei de la casa*, una obra que ens introdueix en el món de l'ensenyament secundari (un univers que l'escriptor coneixia a fons, ja que va exercir molt anys com a professor de llengua anglesa).

El 1992, Gabriel Galmés treia al mercat *La vida perdurable* (Quaderns Crema), una novel·la que abandona el to humorístic de l'anterior per explicar-nos el despertar d'una consciència i la crisi sentimental d'un personatge que, en realitat, mai s'ha volgut fer adult.

Però, el 1996, l'escriptor manacorí va tornar al registre humorístic amb *El rei de la selva* (Quaderns Crema). Dotze anys després de la publicació de la novel·la *El rei de la casa*, Gabriel Galmés va reprendre alguns dels personatges que ja trobàvem en la seva primera novel·la. A *Una cara manllevada* (Quaderns Crema), però, quan ja tenen 35 anys.

Contingut elaborat a partir del pòrtic de Gabriel Galmés a la seva pàgina de L'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i «La dificultat de fer-se gran» de Lourdes Domínguez, publicat a la secció de Cultura del Diari Avui

EL REI DE LA SELVA

— GABRIEL GALMÉS
EL REI DE LA SELVA

— QUADERNS CREMA —

«La literatura serveix per
passar-s'ho bé. Per passar-s'ho
bé. Per passar-s'ho bé.»

Gabriel Galmés, *Lletra de canvi*, núm.
29, 1990

Si la intenció de Gabriel Galmés amb *El rei de la selva*, la seva tercera novella i malauradament també la penúltima, va ser que el lector s'ho passés bé, certament l'escriptor manacorí va complir amb escriure el seu objectiu. *El rei de la selva* és una novella hilarant, la qual no només desperta rialles a la primera lectura, sinó que continua regalant-nos moments còmics fins i tot en la seva relectura.

No obstant això, *El rei de la selva* també és una sàtira corrosiva a la fira de les vanitats del Manacor dels anys 80 perfectament extrapolable a qualsevol punt del planeta, on l'humor va de bracet amb la crítica social.

L'autor va triar Manacor com a escenari perquè era on vivia i era la seva realitat, però, tot i que el lector reconeix alguns fenòmens característics del anys 80 a Mallorca -com, per exemple, la dèria de servir dàtils amb bacon-, els seus personatges són completament traduïbles a qualsevol ciutat del món occidental, així com les seves curolles.

Així definia magistralment l'escriptor i amic personal de Galmés, Biel Mesquida, *El rei de la selva*:

És la novel·la on descobrien el plaer de llegir les aventures tendres, crues, domèstiques, corrosives i divertides d'unes manacorines i uns manacorins domèstics i casolans esdevinguts planetaris.

I en traçava aquesta il·lustrativa sinopsi:

Des d'un bell començament coneixem la gran guinyolesca Catalina Bibiloni, una heroïna de 54 anys, casada, àvia, i pintora naïf de lletjos paisatges amb nens, que al primer capítol es prepara per anar a la inauguració de la seva exposició a la Torre de ses Puntes de Manacor. Aquest poble real mallorquí es converteix en un parc temàtic de la ficció galmesiana on, durant una nit plena d'un viacrucis d'aventures farsesques, sarcàstiques i tendres protagonitzades per un fresc de personatges ben representatius, descobrirem que en aquest microcosmos local hi podem veure l'univers sencer. L'extraordinària figura grassa i acomplexada de l'intel·lectual de poble Amadeu Valls, els jovençans punquiosos, provocadors i malxerrats Tomeu Bosch i Carme Soto, el pintor de pastors feminitzats i gai amb molta ploma Francesc Serra, el ruc i pretensions conseller de Cultura del Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Josep Fornaris, el periodista venut Rafel Jiménez, Cati, la rockera i la seva tribu, Johnny, relacions públiques de Sinatra's Bar i un fotimer de figurants que aconsegueixen entretenir, divertir, fascinar i donar un gavadal de carretades de vida bategants: tota una heavy lliçó moral.

Aquesta fauna que habita la selva de Galmés ens podrà fer sentir «tendresa, riure i pena». També, gràcies al narrador omniscient, arribarem a conèixer el que imaginem els personatges -Catalina Bibiloni té una imaginació molt fèrtil-, o fins i tot el que somnien -Amadeu Valls-, però gràcies a la mirada irònica de Galmés, defugirem en tot moment d'empatitzar amb ells. Aquest distanciament, tan hàbilment teixit a la narrativa, permet que la crítica social de Galmés es torni més ostensible, com si observéssim l'escena des d'un lloc privilegiat. Amadeu Valls i companyia es transformen en arquetips que, malgrat la seva excentricitat, reflecteixen de manera incisiva les debilitats i les extravagàncies de la condició humana. Aquests arquetips creats per Galmés es tornen tan reals que fins i tot les ridícules paraules de Catalina Bibiloni cobren tot el sentit: «Perquè són Idees Arquetípiques de Molta Autenticitat». És aquest joc magistral entre la ironia i la crítica social el que converteix *El rei de la selva* en una obra única i inoblidable.

El rei de la selva va gaudir d'èxit de públic i de crítica quan es va publicar. Ha estat traduïda al castellà i al francès. La riquesa narrativa i els personatges icònics la fan una candidata perfecta per a l'adaptació teatral. Gràcies a la iniciativa de Literactua i al bon criteri de la dramaturga Carme Planells, *El rei de la selva* trepitjarà els escenaris per primera vegada. Fet que, sorprenentment, encara no havia succeït, a excepció d'alguns fragments de la novel·la que, Lluís Massanet i Pep Tosar, amics de la infància de l'autor, van escenificar en ocasió de l'homenatge a Gabriel Galmés, el gener de 2002, al Teatre Municipal de Manacor.

Fruiu de la funció, però llegiu *El rei de la selva* si encara no heu tingut aquest plaer, o rellegiu-la per tornar a fruir com la primera vegada, car aquest serà el millor homenatge que podreu fer a l'autor.

Joan Orja:
«Per a què serveix la literatura?»

Gabriel Galmès:
«La literatura serveix per passar-s'ho bé. Per passar-s'ho bé. Per passar-s'ho bé.»

Lletra de canvi, núm. 29, 1990

Gabriel Galmès ens va deixar massa aviat (als 39 anys) i vàrem quedar orfes de la seva literatura, dels seus personatges i de la seva ironia càustica quan feia poc que n'havíem començat a gaudir. El vaig conèixer, per una conjunció còsmica com les que es donen a El rei de la selva, i em sap greu no haver-lo pogut tractar més. M'agradaven les seves dots d'observació, el seu sentit de l'humor i com treia punta a tot. Per això, quan em varen proposar fer una adaptació d'alguna obra de literatura d'autoria balear (algun dels seus personatges ho diria en majúscules: Literatura d'Autoria Balear) vaig recordar l'aventura d'un conseller de cultura inepte, d'una pintora naïf i animadora sociocultural i d'un intel·lectual a qui li agraden molt les esdrúixoles, en un lloc molt concret de Mallorca, però que podria ser a qualsevol altra banda...

A tots els pobles, sigui Mallorca, sigui Eivissa, trobam algun polític que té una frase comodí i l'amolla sempre; alguna dona que un dia s'aixeca i és pintora i, l'endemà, poetessa, i algun intel·lectual que aboca tot el seu malestar anímic en les pàgines de la premsa local. I recordava haver-m'ho passat molt bé mentre llegia aquestes històries tan patètiques i estrambòtiques, que vaig decidir fer-ne una adaptació, ben personal, perquè volia "passar gust" (com diria Gabriel Galmès) escrivint i volia que el públic també s'ho passàs bé. Sense oblidar que, ara mateix, riure ens servirà per desactivar i anul·lar la buidor, el tedi i l'amargor que sembla que ens envaeixen... Llegiu Gabriel Galmès, és la millor medecina.

Carme Planells
Dramaturga

CALENDARI DE FUNCIONS

DIJOUS 25 DE GENER

20 H | TEATRE MAR I TERRA, PALMA

DIVENDRES 26 DE GENER

20 H | INSTITUCIÓ ALCOVER, MANACOR

DISSABTE 27 DE GENER

20 H | TEATRE DE BINISALEM

DIUMENGE 28 DE GENER

19.30 H | TEATRE DE SANTANYÍ

DIVENDRES 2 DE FEBRER

20 H | AUDITORI DE SANTA MARGALIDA

DISSABTE 3 DE FEBRER

19.30 H | SALA D'ACTES DEL PORT DE POLLENÇA

DIUMENGE 4 DE FEBRER

19 H | TEATRE DE LA UNIÓ, SON SERVERA

Informació i entrades:

www.deferro.org

LITERACTUA 2024

és possible gràcies a la col·laboració entre:

El Festival
de la Paraula

i el suport de:

